

LIETUVOS RESPUBLIKOS KULTŪROS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, J. Basanavičiaus g. 5, LT-01118 Vilnius, tel. (8 5) 219 3400, faks. (8 5) 262 3120, el. p. dmm@lrkm.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188683671

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2021- - Nr. S1-

DĖL AUTORIŲ TEISIŲ IR GRETUTINIŲ TEISIŲ ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos kultūros ministerija pakartotinai teikia Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo Nr. VIII-1185 (toliau – Įstatymas) 1, 2, 3, 5, 11, 15, 21, 22, 23, 32, 42, 46, 48, 51, 53, 56, 58, 59, 63, 65, 68, 70, 72⁹, 72¹⁰, 72¹², 72¹³, 72³⁰, 72³¹, 75, 78, 80, 87, 89, 91, 92, 93, 95, 96 straipsnių, 3 priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo 15¹, 15², 21¹, 22¹, 22², 40¹, 40², 40³, 57¹, 65¹ straipsniais, VIII ir IX skyriais įstatymo projektą (toliau – Projektas).

Projektu į nacionalinę teisę perkeliama dviejų ES direktyvų nuostatos:

1) 2019 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2019/789, kuria nustatomos naudojimosi autorių teisėmis ir gretutinėmis teisėmis, taikytinomis tam tikroms transliuojančiųjų organizacijų internetu transliuojamoms programoms bei retransliuojamoms televizijos ir radijo programoms, taisyklės ir kuria iš dalies keičiama Tarybos direktyva 93/83/EEB;

2) 2019 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir tarybos direktyvos (ES) 2019/790 dėl autorių teisių ir gretutinių teisių bendrojoje skaitmeninėje rinkoje, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 96/9/EB ir 2001/29/EB; (toliau – Direktyvos).

Direktyvų nuostatos į nacionalinę teisę turėjo būti perkeltos iki 2021 m. birželio 7 d.

Europos Komisija pradėjo pažeidimo procedūras, Lietuvai neperkėlus Direktyvų laiku. Atsakymas Europos Komisijai apie vėlavimo priežastis ir Direktyvų perkėlimo planus pateiktas 2021 m. rugsėjo 27 d.

Pagrindinis Projekto tikslas – stiprinti autorių teisių ir gretutinių teisių apsaugą, tiksliai ir efektyviai perkeliant Direktyvų nuostatas.

Konkrečios, Projekte siūlomos nustatyti, teisinio reguliavimo priemonės apibūdinamos ir jas pagrindžiantys argumentai nurodyti kartu su Projektu pateiktame aiškinamajame rašte.

Projektas įgyvendina Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, 84.5 papunkčio „Efektyvi autorinio turinio apsauga skaitmeninėje erdvėje“ nuostatas.

Projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Projekte vartojamos sąvokos suderintos su Valstybine lietuvių kalbos komisija ir pateiktos aprobavimui pagal Terminų banko įstatymo reikalavimus.

Projektas notifikuotinas Europos Komisijai įstatymo, kurio pakeitimas ir papildymas siūlomas Projektu, įsigaliojimo dieną.

Projektas paskelbtas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS).

Projektas patikslintas pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės išvadoje nurodytas pastabas. Pastabos, į kurias neatsižvelgta ar atsižvelgta iš dalies, suderintos darbo tvarka ir pateiktos derinimo pažymoje.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Socialinės politikos grupės pažyma be pastabų.

Projektas be pastabų suderintas su Lietuvos Respublikos finansų ministerija, Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija, Lietuvos radijo ir televizijos asociacija, Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių biblioteka.

Projektas taip pat suderintas su Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija, Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija, Lietuvos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnyba, Vilniaus universitetu, Lietuvos leidėjų asociacija, Lietuvos nepriklausomų prodiuserių asociacija, Interneto žiniasklaidos asociacija, Apskričių viešųjų bibliotekų asociacija, asociacija „INFOBALT“.

Derinimo pažyma yra teikiama dėl darbo tvarka nesuderintų pastabų ir pasiūlymų, į kuriuos neatsižvelgta ir kuriuos teikė asociacijos AGATA, AVAKA ir LATGA, Lietuvos nepriklausomų prodiuserių asociacija ir Lietuvos kabelinės televizijos asociacija, taip pat dėl darbo tvarka suderintų pastabų ir pasiūlymų, į kuriuos atsižvelgta iš dalies arba neatsižvelgta ir kuriuos teikė Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Lietuvos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnyba, Vilniaus universitetas, Lietuvos leidėjų asociacija, Lietuvos nepriklausomų prodiuserių asociacija, Interneto žiniasklaidos asociacija, Apskričių viešųjų bibliotekų asociacija, asociacija „INFOBALT“.

Projektui pastabų nepateikė Lietuvos mokslų akademija, Lietuvos muziejų asociacija, Lietuvos verslo konfederacijos narė UAB „All Media Lithuania“, Lietuvos žurnalistų sąjunga, asociacija „Nacionalinė spauda“. Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnyba atskirų pastabų neteikė, tačiau 2021 m. gegužės 10 d. raštu Nr. (1.13 E)V4-251 atsakė, kad pritaria Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos pozicijai.

Konkrečių pastabų Projektui neteikė, tačiau Projekto rengėjams pateikė rezoliucijas, bendras nuomones ar Direktyvų perkėlimo vizijas, šios organizacijos: Lietuvos meno kūrėjų asociacija, Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, Europos autorių ar atlikėjų teisių apsaugos organizacijos SAA, CISAC, GESAC ir AEPO-ARTIS. Neatsižvelgta į Lietuvos meno kūrėjų asociacijos ir Europos autorių ar atlikėjų teisių apsaugos organizacijų nuomones, kaip turėtų būti įgyvendinamas teisingo atlygio principas autoriams ir atlikėjams. Projekte atsižvelgta į Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos išsakytą susirūpinimą tekstų ir duomenų gavybos ir kūrinų, kuriais nebeprekiuojama, turinio dalijimosi interneto platformose reguliavimo klausimais, neatsižvelgta į prašymą įtvirtinti specialią išimtį kūrinių naudojimo mokymo tikslais pandemijos ar ekstremalios situacijos laikotarpiu.

Asociacijos AGATA, LATGA ir AVAKA Projektui teikė tiesiogiai su Direktyvų perkėlimu nesusijusias pastabas teisingo atlygio autoriams ir atlikėjams principo įgyvendinimo klausimu. Kultūros ministerija organizavo asociacijų AGATA ir LATGA susitikimą su kultūros ministru šiuo klausimu bei darbo grupės posėdį asociacijų nurodytoms problemoms ir jų galimiems sprendimams aptarti. Sutarimo nepasiekta, nes išsiskyrė nuomonės.

Projekte nepritarta ir penkių organizacijų (asociacijų AGATA, AVAKA ir LATGA, Lietuvos nepriklausomų prodiuserių asociacijos ir Lietuvos kabelinės televizijos asociacijos) pasiūlymui į Projektą įtraukti papildomų internetinių retransliavimo paslaugų (atidėto žiūrėjimo, užsakomųjų paslaugų ir pan.) reguliavimą, nes Projekto rengėjai neišžvelgia tokio siūlomo naujo reguliavimo sąsajų su perkeliomomis Direktyvomis ir siūlo šią galimą rinkos spragą spręsti praktikos (savaiminio rinkos reguliavimo) priemonėmis, o ne įstatymo pataisomis, arba palaukti, kol bus suderinta ir priimta Pasaulinės intelektinės nuosavybės organizacijos rengiama Transliuojančiųjų organizacijų apsaugos sutartis. Kultūros ministerija Tarpinstituciniame pasitarime įsipareigojo organizuoti Lietuvos autorių ir gretutinių teisių kolektyvinio administravimo asociacijų pateiktų pasiūlymų papildomą aptarimą ir prireikus iki 2022 m. liepos 1 d. parengti ir pateikti Vyriausybei Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo pakeitimo įstatymo projektą, siekiant efektyvesnės autorių ir atlikėjų teisių apsaugos.

Viešojoje konsultacijoje dalyvavo ir savarankiškai pastabas teikė trys tarptautinės organizacijos (Google, Facebook ir Tarptautinė fonogramų pramonės federacija IFPI). Atsižvelgta į Google ir Facebook pasiūlymus konkretizuoti „labai trumpų ištraukų“ sampratą, įtraukti šalių abipusio bendradarbiavimo principą reglamentuojant turinio dalijimosi internetu platformų atsakomybę, Google pasiūlymus ginčų sprendimui su teisių turėtojais ir naudotojais, IFPI pasiūlymus numatyti, kad informacijos teikėjai turi atsižvelgti į komercinės paslapties ir konfidencialios informacijos apsaugą ir kad autorių ar atlikėjų teisė nutraukti sutartį ar pakeisti išimtinę licencijos pobūdį turėtų atsirasti ne tuomet, kai kūrinys nepakankamai naudojamas, o kai jis visiškai nenaudojamas.

Projektą vertino Lietuvos autorių teisių ir gretutinių teisių komisija, į kurios iš esmės visas pagrindines rekomendacijas atsižvelgta.

Teisingo atlygio principo įgyvendinimo analizei atlikti užsakytas teisinis ir ekonominis tyrimas „Privalomasis kolektyvinis administravimas: rizikos, privalumai ir alternatyvos“. Atsižvelgus į tyrėjų rekomendacijas, patikslintos Projekto nuostatos, skirtos privalomojo kolektyvinio administravimo reguliavimui, aiškiai numatant, kad konkrečiais atvejais yra administruojamos ne pačios turtinės teisės, o atlyginimo arba kompensacijų už tam tikrą kūrinių ar gretutinių teisių objektų naudojimą surinkimo teisės.

Projektas skelbtas interneto portalo „Mano vyriausybė“ svetainėje „E. pilietis“. Viešosios konsultacijos tikslas buvo užtikrinti teisėkūros atvirumą, skaidrumą, sužinoti visuomenės nuomonę apie teisinio reguliavimo problemas ir jų sprendimo būdus, sudaryti visuomenei galimybę daryti įtaką teisės akto projekto turiniui. Viešosios konsultacijos trukmė buvo 10 kalendorinių dienų nuo paskelbimo. Viešosios konsultacijos metodas – elektroninė apklausa. Viešoji konsultacija rezultatų nedavė, nesulaukta pasiūlymų ar pastabų.

Kitų viešųjų konsultacijų su visuomene nerengta.

Vadovaujantis Numatomos teisinio reguliavimo poveikio metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276, 4 punktu, kuriame reglamentuojama, kad turi būti atliekamas prioritetinių teisėkūros iniciatyvų, įstatymų ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų projektų, teikiamų svarstyti Lietuvos Respublikos Vyriausybei, numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas, kai numatoma reglamentuoti iki tol nereglementuotus santykius, taip pat kai iš esmės keičiamas teisinis reguliavimas, Teisės aktų projektų poveikio vertinimas nėra atliekamas. Galimos pasekmės yra aptartos kartu su Projektu pateiktame aiškinamajame rašte.

Projektui parengti Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2019 m. liepos 24 d. įsakymu Nr. 498 „Dėl darbo grupės sudarymo“ iš įvairių suinteresuotų autorių teisių ar gretutinių teisių kolektyvinio administravimo asociacijų ir susijusių sektorių asociacijų atstovų buvo sudaryta darbo grupė (darbo grupės vadovė kultūros viceministrė Regina Jaskėlevičienė, nuo 2021 m. – kultūros viceministras Vygintas Gasparavičius). Šiai darbo grupei buvo pavesta iki 2021 m. kovo 1 d. parengti įstatymo projektą Direktyvų nuostatomis į nacionalinę teisę perkelti. Darbo grupės veiklos rezultatus apibendrino ir Projektą parengė Kultūros ministerijos Visuomenės informavimo ir autorių teisių politikos grupė (grupės vadovas Deividas Velkas, tel. 8 608 45 993, el. paštas deividas.velkas@lrkm.lt).

PRIDEDAMA:

1. Projektas, 29 lapai.
2. Projekto lyginamasis variantas, 31 lapas.
3. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projektas, 1 lapas.
4. Projekto aiškinamasis raštas, 13 lapų.
5. Direktyvos (ES) 2019/789 ir nacionalinių teisės aktų projektų atitikties lentelė, 15 lapų.
6. Direktyvos (ES) 2019/790 ir nacionalinių teisės aktų projektų atitikties lentelė, 82 lapai.
7. Derinimo pažyma, 28 lapai.
8. Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės išvada, 3 lapai.

9. Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Socialinė politikos grupės pažyma, 3 lapai.
10. Derinimo raštų sąrašas, 2 lapai.
11. Derinimo raštai, 100 lapų.

Kultūros ministras

Simonas Kairys